

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 5. joulukuuta 2022
(OR. en)

15447/22

Toimielinten välinen asia:
2022/0414(NLE)

ECOFIN 1259
UEM 341
FIN 1280

SÄÄDÖKSET JA MUUT VÄLINEET

Asia: NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS Unkarin elpymis- ja
palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä

NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS,

annettu ... päivänä ...kuuta ...,

Unkarin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon elpymis- ja palautumistukiväliseen perustamisesta 12 päivänä helmikuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241¹ ja erityisesti sen 20 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

¹ EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17.

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Covid-19-pandemia on vaikuttanut vahingollisesti Unkarin talouteen. Vuonna 2019 Unkarin bruttokansantuote (BKT) asukasta kohti oli 48 prosenttia unionin keskiarvosta. Unkarin reaalin BKT supistui 4,5 prosenttia vuonna 2020 ja nousi kumulatiivisesti 2,3 prosenttia vuosina 2020 ja 2021. Keskipitkän aikavälin taloudelliseen suorituskykyyn vaikuttavia pitkän aikavälin haasteita ovat tuottavuuden kasvu, ammattitaitoisen työvoiman saatavuus, investointi henkilöpääomaan ja instituutioiden laatu.
- (2) Neuvosto antoi Unkarille 9 päivänä heinäkuuta 2019, 20 päivänä heinäkuuta 2020 ja 12 päivänä heinäkuuta 2022 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä suosituksia. Neuvosto suositti erityisesti, että Unkari jatkaa heikoimmassa asemassa olevien ryhmien integroimista työmarkkinoille, parantaa sosiaaliavustusten ja työttömyysetuuksien riittävyyttä, parantaa koulutustuloksia ja lisää muita epäsuotuisammassa asemassa olevien ryhmien osallistumista laadukkaaseen yleisopetukseen. Neuvosto suositti myös, että Unkari parantaa terveydenhuoltojärjestelmän palautumiskykyä sekä laadukkaiden ennaltaehkäisevien ja perusterveydenhuollon palvelujen saatavuutta. Lisäksi neuvosto suositti, että Unkari vahvistaa korruptiontorjuntajärjestelmää muun muassa tehostamalla syytetoimia ja parantamalla julkisen tiedon saantia, lujittaa oikeuslaitoksen riippumattomuutta, varmistaa työmarkkinaosapuolten ja sidosryhmien tehokkaan osallistumisen päätöksentekoprosessiin ja tehostaa kilpailua julkisten hankintojen alalla. Unkarille suositettiin myös, että se jatkaisi verojärjestelmän yksinkertaistamista ja vahvistaisi sitä aggressiivisen verosuunnittelun riskin varalta, parantaisi kilpailua ja sääntelyn ennustettavuutta palvelualalla ja harjoittaisi järjestelmällisesti kilpailuvalvontaa liiketoimissa.

Neuvosto suositti myös, että Unkari varmistaa, että mahdolliset hätätoimenpiteet ovat tiukasti oikeasuhteisia eivätkä häiritse liiketoimintaa. Lisäksi neuvosto suositti, että Unkari toteuttaa toimenpiteet, joilla varmistetaan maksuvalmiustuki pienille ja keskisuurille yrityksille pandemian yhteydessä, ja aikaistaa julkisia investointihankkeita sekä edistää yksityisiä investointeja talouden elpymisen vaalimiseksi. Neuvosto suositti myös, että Unkari parantaa eläkejärjestelmän pitkän aikavälin kestävyyttä ja säilyttää samalla sen riittävyyden erityisesti puuttumalla tuloeroihin. Unkarille suositettiin, että se keskittää investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään, erityisesti puhtaaseen ja tehokkaaseen energian tuotantoon ja käyttöön, kestäväan liikenteeseen ja koulujen digitaaliseen infrastruktuuriin, sekä edistää uudistuksia ja investointeja, jotka liittyvät kestäväan vesi- ja jätehuoltoon ja kiertotalouteen, yritysten digitalisointiin, vihreisiin ja digitaalisiin taitoihin sekä tutkimukseen ja innovointiin. Lisäksi Unkaria suositettiin vähentämään yleistä riippuvuutta fossiilisista polttoaineista nopeuttamalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, erityisesti sujuvoittamalla lupamenettelyjä ja parantamalla sähköinfrastruktuuria, monipuolistamaan fossiilisten polttoaineiden tuontia muun muassa vahvistamalla yhteenliitöntöjä muiden maiden kanssa ja vähentämään riippuvuutta fossiilisista polttoaineista rakennuksissa ja liikenteessä tehostamalla energiatehokkuustoimenpiteitä kaikille erityisesti asuinrakennusten ja liikenteen sähköistämisen osalta.

- (3) Unkarille 20 päivänä heinäkuuta 2020 annetut suositukset sisälsivät tarkempia toimintaohjeita covid-19-pandemian torjumiseksi. Arvioituaan sitä, miten kyseisten maakohtaisten suositusten täytäntöönpanossa oli edistytty elpymis- ja palautumissuunnitelman toimittamisajankohtana, komissio katsoo, että suositus, jonka mukaan Unkarin olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet covid-19-pandemian torjumiseksi, talouden ylläpitämiseksi ja alkavan elpymisen tukemiseksi, on pantu kaikilta osin täytäntöön. Merkittävää edistystä on saavutettu sen suosituksen osalta, joka koskee pienille ja keskisuurille yrityksille kohdistetun maksuvalmiustuen tarjoamista sekä yksityisten investointien edistämistä.
- (4) Unkari toimitti 11 päivänä toukokuuta 2021 komissiolle asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohdan mukaisesti kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa. Tätä seurasi konsultaatioprosessi, joka toteutettiin kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja johon osallistui paikallisia ja alueellisia viranomaisia, työmarkkinaosapuolia, kansalaisyhteiskunnan organisaatioita, nuorisjärjestöjä ja muita asiaankuuluvia sidosryhmiä. Unkari täydensi ja päivitti toukokuussa 2021 toimitettua versiota asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 1 kohdan mukaisesti, ja konsolidoitu versio toimitettiin komissiolle 3 päivänä marraskuuta 2022. Elpymis- ja palautumissuunnitelmien kansallinen omavastuullisuus tukee niiden onnistunutta täytäntöönpanoa ja kestäväää vaikutusta kansallisella tasolla sekä niiden uskottavuutta Euroopan tasolla. Komissio on arvioinut kyseisen asetuksen 19 artiklan mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta kyseisen asetuksen liitteessä V vahvistettujen arviointia koskevien suuntaviivojen mukaisesti.

- (5) Elpymis- ja palautumissuunnitelmilla olisi pyrittävä asetuksella (EU) 2021/241 perustetun elpymis- ja palautumistukivälineen, jäljempänä 'tukiväline', ja neuvoston asetuksella (EU) 2020/2094¹ perustetun Euroopan unionin elpymisvälineen yleisiin tavoitteisiin, jotta voitaisiin tukea covid-19-kriisin jälkeistä elpymistä. Niillä olisi edistettävä unionin taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta tukemalla asetuksen (EU) 2021/241 3 artiklassa tarkoitettuja kuutta pilaria.
- (6) Jäsenvaltioiden elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpano merkitsee koordinoitua pyrkimystä, joka pitää sisällään investointeja ja uudistuksia kaikkialla unionissa. Uudistusten ja investointien koordinoitun ja samanaikaisen täytäntöönpanon ja rajatylittävien hankkeiden toteuttamisen kautta tällaiset uudistukset ja investoinnit vahvistavat toisiaan ja luovat myönteisiä heijastusvaikutuksia kaikkialla unionissa. Sen vuoksi noin kolmannes tukivälineen vaikutuksesta jäsenvaltioiden kasvuun ja työpaikkojen luomiseen johtuu muiden jäsenvaltioiden heijastusvaikutuksista.

¹ Neuvoston asetus (EU) 2020/2094, annettu 14 päivänä joulukuuta 2020, Euroopan unionin elpymisvälineen perustamisesta covid-19-kriisin jälkeisen elpymisen tukemiseksi (EUVL L 433 I, 22.12.2020, s. 23).

Kuutta pilaria tukeva tasapainoinen ratkaisu

- (7) Elpymis- ja palautumissuunnitelma tarjoaa suuressa määrin (luokitus A) asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan a alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.1 mukaisesti kattavan ja riittävän tasapainoisen taloudelliseen ja sosiaaliseen tilanteeseen kohdistuvan ratkaisun, joka tukee asianmukaisesti kaikkia kyseisen asetuksen 3 artiklassa tarkoitettuja kuutta pilaria, ottaen huomioon asianomaisen jäsenvaltion erityishaasteet ja sille osoitetut määrärahat.
- (8) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää toimenpiteitä, joilla edistetään kaikkia kuutta pilaria, ja huomattavalla määrällä komponenteista puututaan useampiin pilareihin samanaikaisesti. Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy laaja valikoima toimenpiteitä, ja siinä keskitytään erityisesti vihreään siirtymään, digitaaliseen muutokseen, taloudellisen, sosiaalisen ja institutionaalisen palautumiskyvyn kehittämiseen sekä tuleviin sukupolviin kohdistuviin politiikkoihin. Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää myös toimenpiteitä, joilla tuetaan älykästä, kestäväää ja osallistavaa kasvua sekä sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta Euroopan teollisuusstrategian mukaisesti.

- (9) Elpymis- ja palautumissuunnitelma edistää merkittävästi vihreää siirtymää ja digitaalista muutosta. Vihreää siirtymää tuetaan erityisesti uudistuksilla ja investoinneilla kestävän vihreän liikenteen, energian, vesihuollon ja kiertotalouden aloilla. Keskeisiä toimenpiteitä ovat investoinnit päästöttömään julkiseen liikenteeseen, energiaverkkojen kehittämiseen ja uusiutuvan energian tuotantoon. Useat komponentit sisältävät toimenpiteitä, joilla pyritään parantamaan julkisten rakennusten ja asuinrakennusten energiatehokkuutta. Digitaalista muutosta tuetaan erityisesti toimenpiteillä, joilla edistetään koulutuksen ja julkishallinnon digitalisaatiota sekä terveys-, energia- ja liikennealojen digitalisaatiota ja digitaalisten taitojen kehittämistä.
- (10) Useilla elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvillä uudistuksilla ja investoinneilla pyritään parantamaan terveydenhuoltoa sekä taloudellista, sosiaalista ja institutionaalista palautumiskykyä. Terveydenhuoltoalan toimenpiteiden odotetaan parantavan tehokkuutta ja hoidon saatavuutta kaikille. Toimenpiteillä pyritään myös parantamaan köyhimmissä asuinyhdyskunnissa asuvien ihmisten asuinoloja. Keskeisten institutionaalisten uudistusten odotetaan parantavan talouden palautumiskykyä tehostamalla korruption torjuntaa ja oikeuslaitoksen riippumattomuutta. Suunnitelluilla uudistuksilla pyritään yksinkertaistamaan verotusjärjestelmää ja vahvistamaan sitä aggressiivisen verosuunnittelun riskin varalta sekä vahvistamaan julkisten kuulemisten ja vaikutustenarviointien roolia lainsäädäntöprosessissa sääntelyn laadun ja ennustettavuuden parantamiseksi. Älykästä, kestäväää ja osallistavaa kasvua odotetaan saavutettavan erityisesti erilaisilla toimenpiteillä, joilla pyritään lisäämään kilpailua julkisissa hankinnoissa, mukaan lukien kohdenneet toimet, joilla helpotetaan pienten ja keskisuurten yritysten osallistumista ja edistetään tutkimusta ja innovointia.

- (11) Sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta on tarkoitus edistää useilla elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvillä toimenpiteillä, erityisesti uudistuksilla ja investoinneilla, joilla tuetaan pätevän ja kilpailukykyisen työvoiman kehittämistä muun muassa kehittämällä digitaalisia ja ammatillisia taitoja, sekä uudistuksilla, joilla parannetaan julkisen talouden kestävyyttä. Lisäksi useilla toimenpiteillä pyritään vastaamaan kaikkein epäsuotuisammassa asemassa olevien asuinyhdyskuntien erityishaasteisiin, ja terveydenhuoltoalan toimenpiteillä edistetään kattavampia perusterveydenhuollon palveluja ja hyvälaatuisen sairaalahoidon saatavuutta. Merkittävä osa elpymis- ja palautumissuunnitelmasta on omistettu seuraavan sukupolven politiikkoihin erityisesti digitalisoimalla koulutusta, parantamalla laadukkaan ja osallistavan koulutuksen saatavuutta ja lisäämällä varhaiskasvatuksen saatavuutta.

Vastaaminen kaikkiin tai merkittävään osaan maakohtaisissa suosituksissa yksilöidyistä haasteista

- (12) On odotettavissa, että elpymis- ja palautumissuunnitelma auttaa asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin tai merkittävään osaan haasteista (luokitus A), jotka on yksilöity Unkarille osoitetuissa asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa, mukaan lukien julkista taloutta koskevat näkökohdat, tai muissa komission talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä virallisesti antamissa asiaankuuluvissa asiakirjoissa.

- (13) Suunnitelmaan sisältyy laaja joukko toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka auttavat vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin tai merkittävään osaan neuvoston Unkarille talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä vuosina 2019, 2020 ja 2022 antamissa maakohtaisissa suosituksissa esitetyistä taloudellisista ja sosiaalisista haasteista erityisesti seuraavilla osa-alueilla: vihreä ja digitaalinen siirtymä, koulutus, työmarkkinat, sosiaalipolitiikka, terveydenhuolto, korruptiontorjuntajärjestelmä, oikeuslaitoksen riippumattomuus, kilpailu julkisissa hankinnoissa, päätöksentekomenettelyjen laatu ja läpinäkyvyys, verotus ja aggressiivinen verosuunnittelu ja eläkejärjestelmä.

- (14) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää useita asiaankuuluvia toimenpiteitä, joilla vastataan vihreään siirtymään liittyviin haasteisiin. Energiantuotannon ja energiatehokkuuden osalta elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy uudistuksia, joilla parannetaan uusiutuvan energian tuotannon lupamenettelyjä, yksinkertaistetaan pienten uusiutuvia energialähteitä käyttävien voimalaitosten verkkoliitääntä ja poistetaan tuulienergian kehittämisen esteitä. Unkari sitoutui lisäämään uusiutuvan energian tuotannon kokonaiskapasiteettia, joka hyväksytään liitettäväksi verkkoon, vähintään 10 000 megawattiin vuoteen 2026 mennessä. Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää myös investointeja, joilla pyritään lisäämään aurinkoenergian tuotannon käyttöönottoa sekä parantamaan sähköverkkoa uusiutuvista lähteistä tuotetun energian turvallisen integroinnin mahdollistamiseksi. Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy myös useita investointeja julkisten rakennusten energiatehokkuutta parantaviin peruskorjauksiin erityisesti koulutuksen ja terveydenhuollon aloilla sekä asuinrakennuksissa. Kestävän liikenteen osalta elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää investointeja esikaupunkirautatieverkon, TEN-T-käytävien rautatieverkon, päästöttömän linja-autoliikenteen ja TEN-T-rautateiden keskitetyn liikenteen hallinnan kehittämiseksi. Lisäksi Unkari aikoo ottaa käyttöön linja-auto- ja rautatieliikenteen keskitetyn kansallisen hinnoittelu-, lipunmyynti- ja matkustajatietojärjestelmän. Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää myös toimenpiteitä, joilla pyritään edistämään uudistuksia ja investointeja kiertotalouteen ja kestävään jätehuoltoon sekä kestävään vesihuoltoon muun muassa edistämällä luontoon perustuvaa vedenpidätystä.

- (15) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää lisäksi useita asiaankuuluvia toimenpiteitä, joilla vastataan digitaaliseen siirtymään liittyviin haasteisiin. Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää toimenpiteitä, joilla pyritään tarjoamaan kannettavia tietokoneita ja asiaankuuluvaa koulutusta opettajille ja oppilaille julkisessa koulutuksessa, tieto- ja viestintäteknisiä laitteita perus- ja keskiasteen oppilaitoksille, mukaan lukien ammatilliset oppilaitokset, yliopistoille ja aikuiskoulutuslaitoksille sekä lisäämään terveydenhuolto- ja liikennealan digitalisaatiota. Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää myös joitakin toimenpiteitä, joilla lisätään julkishallinnon digitalisaatiota erityisesti verotustarkoituksiin käytettävien sähköisten raportointialustojen avulla, kehitetään edelleen sähköistä hankintajärjestelmää ja parannetaan syyttäjälaitoksen tiedostojen hallintajärjestelmää.
- (16) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää useita toimenpiteitä, joilla vastataan koulutukseen liittyviin haasteisiin. Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy uudistuksia, joilla parannetaan opettajan ammatin houkuttelevuutta mekanismeilla, jolla varmistetaan opettajien palkkojen asteittainen lähentyminen vähintään 80 prosenttiin korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden keskimääräisestä palkasta, vähennetään erottelua kouluissa ja varmistetaan pääsy laadukkaaseen kouluopetukseen erityisesti tarjoamalla oppilaille ja opettajille laitteet, jotka ovat tarpeen osallistumisessa nykyaikaiseen digitaaliseen koulutukseen, ja kehittämällä oppilaiden ja opettajien digitaalisia taitoja. Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää myös investointeja, joilla pyritään tarjoamaan uudelleen koulutusmahdollisuuksia opettajille ja erityistä johtamiskoulutusta koulujen rehtoreille ja apulaisrehtoreille, tukemaan erityisopetusta tarvitsevien opiskelijoiden integroitumista yleiseen koulutukseen ja käynnistämään prosessi pienten, heikosti suoriutuvien koulujen ylemmän perusasteen koulujen integroimiseksi suurempiin kouluihin, jotta voidaan parantaa koulutuksen tehokkuutta ja laatua. Tutkimukseen ja innovointiin liittyviin haasteisiin vastataan lisäksi perustamalla kansallisia laboratorioita, joilla on tarkoitus parantaa tieteen ja innovoinnin ekosysteemiä.

- (17) Maakohtaiseen suositukseen, joka koskee heikoimmassa asemassa olevien ryhmien integroitumista työmarkkinoille, vastataan luomalla lisää päiväkotipaikkoja, edistämällä kaikkein epäsuotuisammassa asemassa olevissa asuinyhdyskunnissa asuvien työllistymismahdollisuuksia ja investoimalla digitaalisiin opetuslaitteisiin, digitaaliseen oppimissisältöön, aikuiskoulutuskursseihin ja nykyaikaistettuun oppimisympäristöön ammatillisissa oppilaitoksissa ja yliopistoissa.
- (18) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää erilaisia toimenpiteitä, joilla vastataan sosiaalipolitiikkaan liittyviin erityishaasteisiin tarjoamalla kattavaa tukea 300:n kaikkein epäsuotuisammassa asemassa olevan asuinyhdyskunnan asukkaille. Näiden toimenpiteiden tavoitteena on edistää taitojen kehittämistä paikallisten erityispiirteiden mukaisesti, saavuttaa parempia oppimistuloksia yhteisölähtöisen pedagogian kautta, rakentaa ja kunnostaa yhteiskunnan tukemia asuntoja sekä perustaa yhteiskunnan tukemia aurinkovoimaloita.
- (19) Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa esitetään laaja joukko uudistuksia ja investointeja, joilla vastataan terveydenhuoltopalvelujen kriittisimpiin haasteisiin. Tähän sisältyvät erityisesti investoinnit sairaalainfrastruktuurin ja -laitteiden parantamiseen, sairaalahoitoverkoston optimointi sekä perusterveydenhuollon ja ehkäisevän hoidon kehittäminen perustamalla yleislääkäreiden yhteisöjä, jotka tarjoavat integroituja terveydenhuoltopalveluja. Tätä täydennetään investoinneilla digitaaliseen terveydenhuoltoon, kuten digitalisaatio-ohjelmiin ja etäseurantaan vanhustenhoidossa. Toisella toimenpiteellä tuetaan epävirallisten palkkiomaksujen poistamista terveydenhuoltojärjestelmässä.

(20) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää useita toimenpiteitä korruptiontorjuntajärjestelmän vahvistamiseksi. Näihin kuuluu integriteettiviranomaisen perustaminen petosten, eturistiriitojen ja korruption sekä muiden unionin tuen täytäntöönpanoon liittyvien laittomuuksien ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemisen, havaitsemisen ja korjaamisen tehostamiseksi tosiasiallisesti Unkarissa siten, että keskitytään erityisesti julkisiin hankintoihin sekä varallisuusilmoitusten pätevyyden varmistamiseen. Elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaan integriteettiviranomaisella olisi oltava laajat valtuudet puuttua asiaan kaikissa tapauksissa, joissa toimivaltaiset kansalliset viranomaiset eivät sen mielestä ole toteuttaneet tarvittavia toimia petosten, eturistiriitojen ja korruption tai muiden laittomuuksien ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi tai korjaamiseksi silloin, kun ne vaikuttavat tai uhkaavat vakavasti vaikuttaa unionin talousarvion moitteettomaan varainhoitoon tai unionin taloudellisten etujen suojaamiseen. Integriteettiviranomaisen täysi riippumattomuus olisi taattava muun muassa sen henkilöstön valintaprosessin, johdon ja talousarvion laatimisprosessin avulla. Toinen toimenpide on sellaisen korruptiontorjuntaa käsittelevän työryhmän perustaminen, johon osallistuu merkittävässä määrin valtiosta riippumattomia järjestöjä ja jonka tehtävänä on tarkastella jatkuvasti nykyisiä korruption vastaisia toimenpiteitä ja laatia ehdotuksia, joilla pyritään parantamaan korruption ja muiden sellaisten käytäntöjen kuin nepotismin, suosinnan tai julkisen ja yksityisen sektorin välisen pyörövi-ilmion, havaitsemista ja tutkintaa sekä niihin liittyvää syytteesenpanoa ja seuraamusten määräämistä. Elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaan työryhmän puheenjohtajana toimisi integriteettiviranomaisen puheenjohtaja, mutta työryhmän olisi toimittava kyseisestä viranomaisesta riippumattomana. Lisäksi elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää toimenpiteitä, joilla tuetaan tiiviimpää yhteistyötä Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) kanssa, laajennetaan varallisuusilmoitusten henkilöllistä ja aineellista soveltamisalaa ja vahvistetaan valvontaa ja avoimuutta sen suhteen, miten yleisen edun mukaiset varojen hallintasäätöt ja niiden perustamat tai ylläpitämät oikeushenkilöt käyttävät unionin tukea.

Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää myös useita uudistuksia, joilla pyritään vahvistamaan lainsäädännöllisiä, institutionaalisia ja käytännön järjestelyjä, jotta voidaan tehokkaammin ehkäistä, havaita ja korjata unionin tuen käyttöön liittyviä petoksia, korruptiota, eturistiriitoja ja muita lainvastaisuuksia. Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää myös uudistuksen, jolla vahvistetaan korruptiontorjuntajärjestelmää ottamalla käyttöön mahdollisuus syyttäjälaitoksen tai tutkivan viranomaisen tekemiin päätöksiin, jotka koskevat rikosilmoituksen tutkimatta jättämistä tai rikosoikeudellisen menettelyn lopettamista. Toimenpiteellä pyritään myös panemaan täysimääräisesti täytäntöön Unkarin nykyinen kansallinen korruptiontorjuntastrategia ja -toimintasuunnitelma sekä laatimaan uusi kansallinen korruptiontorjuntastrategia ja -toimintasuunnitelma. Useilla elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteillä lisätään julkisten tietojen avoimuutta ja saatavuutta, ja niillä pyritään myös vahvistamaan korruptiontorjuntajärjestelmää helpottamalla riippumatonta valvontaa. Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa hakutoiminnolla varustetun julkisen rekisterin perustaminen ja ylläpito, julkisia tietoja koskeviin pyyntöihin liittyvien kustannusten poistaminen tai rajoittaminen, tuomioistuinmenettelyjen lyhentäminen julkisten tietojen saatavuuteen liittyvissä asioissa sekä kaikkien julkisten elinten säännölliset tarkastukset sen arvioimiseksi, täyttävätkö ne omat yleistä etua koskevien tietojen saatavuutta koskevat vaatimuksensa.

- (21) Oikeuslaitoksen riippumattomuuden vahvistamista koskevaan maakohtaiseen suositukseen vastataan useilla elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvillä uudistuksilla, joiden odotetaan vahvistavan laillisesti perustettujen tuomioistuinten ja tuomareiden riippumattomuutta ja puolueettomuutta Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 19 artiklan ja asiaa koskevan unionin säännösten mukaisesti, mikä parantaa oikeusturvan tasoa ja parantaa investointi-ilmapiiriä Unkarissa. Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy toimenpiteitä, joilla vahvistetaan kansallisen tuomarineuvoston suhteellista roolia ja toimivaltaa suhteessa valtakunnallisen tuomioistuinneuvoston puheenjohtajan toimivaltaan. Kansallisen tuomarineuvoston harjoittaman valtakunnallisen tuomioistuinneuvoston puheenjohtajan valvonnan odotetaan vähentävän mielivaltaisten päätösten mahdollisuutta tuomioistuinten keskushallinnossa, myös tuomareiden nimitysten osalta, ja siten vahvistavan oikeuslaitoksen riippumattomuutta. Elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaan tämä olisi saavutettava erityisesti ottamalla käyttöön vaatimus, jonka mukaan kansallisen tuomarineuvoston on annettava sitova ja perusteltu lausunto yksittäisistä päätöksistä, kuten valtakunnallisen tuomioistuinneuvoston puheenjohtaja- ja varapuheenjohtajaehdokkaiden soveltuvuudesta soveltuvuusstandardien perusteella, tuomarien ja tuomioistuinten johtoon kuuluvien virkojen nimitysmenettelyjen kumoamisesta, tuomareiden siirtämisestä ja tuomareiden poistamisesta erityisasioita, myös hallinnollisia asioita, käsittelevästä tuomarijoukosta. Kansallisen tuomarineuvoston olisi myös annettava sitova ja perusteltu lausunto säännöksistä, kuten tuomarien virkojen pistejärjestelmästä, bonusten myöntämishdoista, tuomareiden koulutuksesta, kansallisesta työmäärästä ja oikeuslaitoksen virkojen määrästä.

Kansallisen tuomarineuvoston tuomarijäsenillä olisi oltava mahdollisuus tulla valituksi uudelleen seuraavalle toimikaudelle, ja kansallisella tuomarineuvostolla olisi oltava oikeus tutustua kaikkiin asiakirjoihin, oikeustoimikelpoisuus ja riippumattomuus talousarvionsa maksamisessa sekä oikeus nostaa kanne toimivaltaisessa tuomioistuimessa ja perustuslakituomioistuimessa oikeuksiensa puolustamiseksi. Olisi myös otettava käyttöön ehdottomat säännöt väliaikaisten tuomioistuinten presidenttien nimittämisestä ja kielto palata ylempään oikeusasteeseen heidän tilapäisen siirtonsa jälkeen. Toisen uudistuksen odotetaan vahvistavan korkeimman oikeuden (*Kúria*) riippumattomuutta erityisesti muuttamalla korkeimman oikeuden presidentin valintaa koskevia sääntöjä; presidentillä olisi oltava vähintään viiden vuoden kokemus tuomarina eikä hänellä saisi olla mahdollisuutta tulla valituksi uudelleen. Kansallisen tuomarineuvoston olisi annettava sitova ja perusteltu lausunto ehdokkaiden soveltuvuudesta korkeimman oikeuden presidentiksi ja varapresidentiksi. Uudistuksella olisi myös poistettava mahdollisuus nimittää perustuslakituomioistuimen jäseniä *Kúriaan* tavanomaisen hakumenettelyn ulkopuolella, parannettava asianjakojärjestelmää ja varmistettava korkeimman oikeuden tuomarineuvoston valtuuksien vahvistaminen. Lisäuudistusten odotetaan poistavan esteitä Euroopan unionin tuomioistuimelle esitettäviltä ennakkoratkaisupyynnöiltä ja poistavan vuonna 2019 käyttöön otetun mahdollisuuden, jonka mukaan viranomaiset voivat riitauttaa perustuslakituomioistuimessa tuomioistuimen lainvoimaisia tuomioita, sen varmistamiseksi, että lainvoimaiset tuomiot annetaan toimivaltaisissa riippumattomissa tuomioistuimissa.

- (22) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää myös useita toimenpiteitä, joilla puututaan haasteisiin julkisiin hankintoihin liittyvän kilpailun osalta muun muassa vahvistamalla integriteettiä julkisissa hankintamenettelyissä. Uudistuksessa kehitetään ja käytetään jatkuvasti seurantavälinettä, jolla arvioidaan sellaisten julkisten hankintamenettelyjen määrää ja syitä, joihin tarjouksia saadaan vaan yksi. Toisella uudistuksella pyritään kehittämään tuloksellisuuden mittauskehys, jonka avulla voidaan arvioida säännöllisesti julkisten hankintojen tehokkuutta ja kustannustehokkuutta sekä syitä vähäiseen kilpailuun aloilla, joihin vähäinen kilpailu vaikuttaa eniten. Hyvien kansainvälisten käytäntöjen perusteella olisi laadittava ja pantava täytäntöön toimintasuunnitelma kilpailun lisäämiseksi julkisissa hankinnoissa. Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy kyseisten uudistusten pohjalta Unkarin sitoumus vähentää tai vakauttaa sellaisten julkisten hankintojen osuus, joissa tarjouksia on vain yksi, alle 15 prosenttiin, sekä kokonaan tai osittain unionin tuella rahoitetuissa menettelyissä että yksinomaan kansallisista varoista rahoitettavissa menettelyissä. Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää näiden uudistusten tueksi koulutusmahdollisuuksia ja tukiohjelman, jolla helpotetaan mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten osallistumista julkisiin hankintamenettelyihin, sekä toimenpiteitä, joilla kehitetään sähköistä julkisten hankintojen järjestelmää, jolla helpotetaan kilpailun riippumatonta valvontaa ja analysointia julkisissa hankinnoissa.

- (23) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää uudistuksia, joilla parannetaan päätöksentekomenettelyjen laatua ja läpinäkyvyyttä työmarkkinaosapuolten tuloksellisen vuoropuhelun, muiden sidosryhmien kanssa tehtävän yhteistyön ja säännöllisten vaikutustenarviointien avulla. Asiaan liittyvillä toimenpiteillä pyritään varmistamaan, että hallituksen valmistelemista säädösehdotuksista järjestetään järjestelmällisesti julkinen kuuleminen riittävän pitkäksi ajaksi, paitsi mikäli muu on asianmukaisesti perusteltua, ja vaikutustenarvioinnit laaditaan johdonmukaisesti ja asetetaan julkisesti saataville kaikkien säädösehdotusten osalta. Työmarkkinaosapuolten ja sidosryhmien nimenomainen osallistuminen päätöksentekoon on myös ennakkoodellytys monien elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteiden toteuttamiselle. Sidosryhmien osallistumista elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanoon ja valvontaan on tarkoitus tukea seurantakomitean perustamisella ja sen toiminnalla. Sen jäsenistä vähintään puolen olisi oltava kansalaisyhteiskunnan organisaatioita, jotka ovat täysin riippumattomia viranomaisista.
- (24) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää myös toimenpiteitä, jotka koskevat liiketoimintaympäristöä ja erityisesti verojärjestelmän parantamista. Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää uudistuksia, joilla pyritään torjumaan tehokkaammin aggressiivista verosuunnittelua, kuten siirtohinnoittelua koskevien tietojen raportoinnin lisääminen, pöytälaatikkoyhtiöiden yhteisöveron vähimmäissubstanssia koskevien vähimmäisvaatimusten käyttöönotto ja vähennyskeltottomuutta koskevien sääntöjen soveltamisalan laajentaminen alhaisen verotuksen tai nollaverotuksen lainkäyttöalueille suoritettavien ulkomaanmaksujen osalta. Verotuksen yksinkertaistamisen osalta elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy toimenpiteitä, joilla vähennetään verojen määrää ja edistetään verosäännösten noudattamista koskevien menettelyjen digitalisaatiota.

- (25) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää uudistuksen etenemissuunnitelman, jolla parannetaan Unkarin eläkejärjestelmän keskipitkän ja pitkän aikavälin kestävyyttä ja lisätään samalla pienituloisten eläkeläisten eläkeoikeuksia. Elpymis- ja palautumissuunnitelman odotetaan myös edistävän julkisen talouden kestävyyttä toteuttamalla menojen uudelleenarviointeja.
- (26) Pandemian johdosta toteutettavia välittömiä finanssipoliittisia toimia koskevien suositusten voidaan katsoa jäävän Unkarin elpymis- ja palautumissuunnitelman ulkopuolelle huolimatta siitä, että Unkari on yleisesti ottaen vastannut asianmukaisesti ja riittävästi välittömään tarpeeseen tukea taloutta finanssipoliittisin keinoin vuosina 2020, 2021 ja 2022 vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen mukaisesti.

Kasvupotentiaalia, työpaikkojen luomista sekä taloudellista, sosiaalista ja institutionaalista palautumiskykyä tukeva vaikutus

- (27) On odotettavissa, että elpymis- ja palautumissuunnitelmalla on asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan c alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.3 mukaisesti suuria vaikutuksia (luokitus A) Unkarin kasvupotentiaalin, työpaikkojen syntymisen sekä taloudellisen, sosiaalisen ja institutionaalisen palautumiskyvyn lujittumiseen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoon muun muassa siten, että se edistää lapsia ja nuoria koskevia toimintapolitiikkoja sekä lieventää covid-19-kriisin taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia, jotta voidaan lisätä taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta ja lähentymistä unionissa.

- (28) Komission yksiköiden simulaatiot osoittavat, että elpymis- ja palautumissuunnitelmalla on yhdessä muiden Euroopan unionin elpymisvälineen toimenpiteiden kanssa mahdollista kasvattaa Unkarin BKT:tä 1,0–1,4 prosenttia vuoteen 2025 mennessä, kun ei oteta huomioon rakenneuudistusten mahdollisia myönteisiä vaikutuksia, jotka voivat olla huomattavia. Elpymis- ja palautumissuunnitelman odotetaan edistävän älykästä, kestävää ja osallistavaa kasvua ja antavan merkittävän panoksen investointeihin, joilla tuetaan onnistunutta vihreää ja digitaalista siirtymää, edistetään innovointia, digitalisoidaan julkishallintoa ja julkisia palveluja ja parannetaan kilpailua julkisissa hankinnoissa. Toimenpiteiden odotetaan parantavan julkisten rakennusten energiatehokkuutta ja kasvattavan uusiutuvan energian tuotannon osuutta. Niiden odotetaan myös lisäävän digitaalisia taitoja ja parantavan terveysvaikutuksia.
- (29) Elpymis- ja palautumissuunnitelman odotetaan keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä lisäävän ammattitaitoisten työntekijöiden saatavuutta julkisen koulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja korkea-asteen koulutuksen aloilla tehtävien uudistusten ja investointien aloilla. Elpymis- ja palautumissuunnitelman odotetaan edistävän erityisesti digitaalisia taitoja, koska sillä lisätään digitaalisten välineiden ja ratkaisujen käyttöä koulutuksessa ja terveydenhuollossa. Terveystieteiden alalla tehtävät uudistukset ja investoinnit voivat myös vaikuttaa myönteisesti työvoiman tarjontaan. Talouden innovointipotentiaalin odotetaan vahvistuvan investoinneilla, joilla edistetään eri tutkimus- ja kehitystoimijoiden yhteistyötä useilla strategisesti tärkeillä aloilla. Toimenpiteet, joilla pyritään parantamaan kilpailua julkisissa hankinnoissa, torjumaan korruptiota, vahvistamaan oikeuslaitoksen riippumattomuutta sekä parantamaan lainsäädännön ja julkisten menojen laatua, voivat myös edistää potentiaalista tuotantoa parantamalla investointien laatua erityisesti julkisella sektorilla.

- (30) Elpymis- ja palautumissuunnitelman odotetaan tukevan vihreää siirtymää ja vähentävän riippuvuutta fossiilisten polttoaineiden tuonnista. Uusiutuvaan energiaan liittyvien uudistusten ja investointien sekä sähköverkkoon liittyvien investointien, joilla mahdollistetaan uusiutuvien energialähteiden käyttö, odotetaan lisäävän merkittävästi päästöttömän sähköntuotannon osuutta. Lisäksi julkisiin ja asuinrakennuksiin tehtävien energiatehokkuusinvestointien odotetaan vähentävän fossiilisen energian kulutusta ja kasvihuonekaasupäästöjä. Kestävää liikkuvuutta koskevien toimenpiteiden, kuten esikaupunkiliikenteen ratojen ja sähköbussien parantamisen, odotetaan parantavan julkisen liikenteen laatua ja toimivuutta sekä vähentävän kasvihuonekaasupäästöjä ja parantavan ilmanlaatua, millä on myönteisiä vaikutuksia terveyteen ja tuottavuuteen.
- (31) Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteillä, joiden odotetaan vaikuttavan myönteisesti sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen ja vähentävän heikossa asemassa olevien ryhmien sosiaalisia ja taloudellisia riskejä, pyritään erityisesti kehittämään päivähoitopalveluja, edistämään digitaalisia taitoja kouluissa, lisäämään vähäosaisten ja erityisopetusta tarvitsevien oppilaiden osallistumista laadukkaaseen yleisopetukseen, vähentämään erotteluriskiä kouluissa, ja terveydenhuollon uudistuspaketilla pyritään investointien avulla varmistamaan terveyspalvelujen tasapuolisempi saatavuus ja poistamaan epäviralliset palkkiomaksut terveydenhuoltoalalta. Suunnitteilla on myös kattava toimenpidekokonaisuus, jolla tuetaan epäsuotuisammassa asemassa olevia asuinyhdyskuntia erityistarpeiden mukaisesti.

”Ei merkittävää haittaa” -periaate

- (32) On odotettavissa, että elpymis- ja palautumissuunnitelmassa asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan d alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.4 mukaisesti varmistetaan, että siihen sisältyvien uudistusten ja investointihankkeiden täytäntöönpanotoimenpiteistä ei aiheudu asetuksen (EU) 2020/852¹ 17 artiklassa tarkoitettua merkittävää haittaa ympäristötavoitteille (luokitus A) (”ei merkittävää haittaa” -periaate).
- (33) Noudattaen komission tiedonannossa Tekniset ohjeet ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen soveltamiseksi elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen mukaisesti² annettuja teknisiä ohjeita Unkari on esittänyt perustelut sille, että mikään elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvä toimenpide ei aiheuta merkittävää haittaa millekään ympäristötavoitteelle. Unkari on tarvittaessa ehdottanut lieventävien toimenpiteiden toteuttamista merkittävän haitan välttämiseksi. Kyseisten lieventävien toimenpiteiden toteuttamiseksi olisi asetettava asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, kestävästä sijoittamisesta helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta (EUVL L 198, 22.6.2020, s. 13).

² EUVL C 58, 18.2.2021, s. 1.

- (34) Erityistä huomiota on kiinnitetty toimenpiteisiin, joiden vaikutuksia ympäristötavoitteisiin on perusteltua tarkastella tarkkaan. Sellaisten toimenpiteiden osalta, joihin liittyy vedenjakeluinfrastruktuurien rakentamista ja kunnostamista, asiaankuuluvilla välitavoitteilla varmistetaan, ettei ympäristölle aiheuteta merkittävää haittaa, erityisesti varmistamalla, että ympäristövaikutusten arviointien tulokset ja ehdot pannaan täytäntöön unionin ympäristölainsäädännön mukaisesti, ja varmistamalla, että myönnetään asiaankuuluvat vedenottoluvat ja että saavutetaan kyseisten investointien kohteena olevien pinta- ja pohjavesimuodostumien hyvä ekologinen tila.

Vihreän siirtymän edistäminen, luonnon monimuotoisuus mukaan lukien

- (35) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan e alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.5 mukaisesti toimenpiteitä, joilla suuressa määrin (luokitus A) edistetään vihreää siirtymää, luonnon monimuotoisuus mukaan luettuna, tai siitä johtuviin haasteisiin vastaamista. Ilmastotavoitteita tukevat toimenpiteet ovat määrältään 48,1 prosenttia elpymis- ja palautumissuunnitelman kokonaismäärärahoista asetuksen (EU) 2021/241 liitteessä VI vahvistetun menetelmän mukaisesti laskettuna. Kuten kyseisen asetuksen 17 artiklassa edellytetään, elpymis- ja palautumissuunnitelma on johdonmukainen niiden tietojen kanssa, jotka on sisällytetty kansalliseen energia- ja ilmastosuunnitelmaan vuosiksi 2021–2030.

- (36) Uudistusten ja investointien, jotka koskevat uusiutuvan energian käytön lisäämistä, verkon parantamista ja energiatehokkuustoimenpiteitä, odotetaan auttavan Unkaria saavuttamaan vuodelle 2030 asetetut tavoitteet, jotka koskevat irtautumista hiilestä, ja tukevan siirtymistä vähähiiliseen talouteen. Tämä on tarkoitus saavuttaa erityisesti tarkistamalla oikeudellista ja hallinnollista kehystä uusiutuvien energialähteiden käytön edistämiseksi. Maalla sijaitsevia tuulivoimaloita koskevien nykyisten yleisten rajoitusten poistamisen ja uusiutuvan energian ydinkehittämisalueiden luomisen tuulisimmille alueille odotetaan mahdollistavan uuden tuulivoimakapasiteetin asentamisen. Uusiutuviin energialähteisiin perustuvien voimalaitosten lupamenettelyjen parantamisen odotetaan edistävän uusiutuvan energian käyttöönottoa. Uusiutuvien energialähteiden verkkoliitännämenettelyjen avoimuuden, ennustettavuuden ja saatavuuden lisäämisen odotetaan myös edistävän niiden kehittämistä, ja tavoitteena on saavuttaa 10 000 megawatin uusiutuvan energian tuotantokapasiteetti, joka voidaan liittää verkkoon vuoteen 2026 mennessä. Elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaan tällaisia uudistuksia olisi täydennettävä investoinneilla siirto- ja jakeluverkkojen ja älykkäiden verkkojen, mukaan lukien älykkäät mittarit, kehittämiseen sekä aurinkopaneelien ja varastointilaitosten asentamiseen. Julkisten rakennusten, erityisesti koulutus- ja terveydenhuoltolaitosten, ja asuinrakennusten kunnostaminen, erityisesti ikkunoiden uusiminen ja asuntojen lämmityksen nykyaikaistaminen, lisää osaltaan energiatehokkuutta.

- (37) Kattavalla kestäväen liikennealan uudistus- ja investointipaketilla pyritään tukemaan julkista henkilöliikennettä ja tavaroiden rautatiekuljetusta. Tämän odotetaan edistävän yleistä liikkuvuuden ekosysteemiä, jonka olisi hyödytettävä taloutta ja edistettävä liikennealan irtautumista hiilestä.
- (38) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää myös kestäväen vesihuoltoon liittyviä uudistuksia ja investointeja, joiden tavoitteena on parantaa vedensaintia alueilla, joihin vedenpuute vaikuttaa, erityisesti rakentamalla uudelleen nykyisen vesihuoltojärjestelmän osia ja luomalla uusia vedenjakeleureittejä, kehittää luontoon perustuvia vedenpidätyskäytäntöjä, parantaa Unkarin vesienhoidon seurantajärjestelmää paikallisella ja kansallisella tasolla ja edistää kestäviä vesihuoltokäytäntöjä viljelijöiden keskuudessa. Vesihuoltoon liittyvien investointien odotetaan parantavan vedenpidätystä alueilla, joihin vedenpuute vaikuttaa, ja suojelevan pohjavesivarjoja. Asiaankuuluvilla välitavoitteilla varmistetaan se, että ympäristövaikutusten arviointien tulokset ja ehdot pannaan täytäntöön unionin ympäristölainsäädännön mukaisesti ja että myönnetään asiaankuuluvat vedenottoluvat ja saavutetaan kyseisten investointien kohteena olevien pinta- ja pohjavesimuodostumien hyvä ekologinen tila.

- (39) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää kestäväan jätehuoltoon liittyviä uudistuksia ja investointeja, joiden odotetaan edistävän vihreää siirtymää siten, että luodaan vakaa ja mahdollistava oikeudellinen ympäristö kiertotalouteen siirtymisen edistämiseksi ja tuetaan uusioraaka-aineiden käyttöä. Kyseisten toimenpiteiden odotetaan auttavan Unkaria saavuttamaan unionin vuoden 2025 ja 2030 jätehuoltotavoitteet.
- (40) Vaikka elpymis- ja palautumissuunnitelma ei sisällä erityisiä luonnon monimuotoisuuden keskittyviä toimenpiteitä, se sisältää toimenpiteitä, joilla edistetään ilmastonmuutoksen hillitsemistä, mikä voi myös olla hyödyllistä luonnon monimuotoisuuden säilyttämiselle, koska ilmastonmuutos on yksi suurimmista luonnon monimuotoisuuden kohdistuvista uhkista. Unkari on tehnyt järjestelmällisen ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen noudattamista koskevan arvioinnin, joka osoittaa, että mikään ehdotetuista toimenpiteistä ei aiheuta haittaa luonnon monimuotoisuudelle.

Digitaalisen siirtymän edistäminen

- (41) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan f alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.6 mukaisesti toimenpiteitä, joilla suuressa määrin (luokitus A) edistetään digitaalista siirtymää tai siitä johtuviin haasteisiin vastaamista. Digitaalisia tavoitteita tukevat toimenpiteet ovat määrältään 29,8 prosenttia elpymis- ja palautumissuunnitelman kokonaismäärärahoista laskettuna asetuksen (EU) 2021/241 liitteessä VII vahvistetun menetelmän mukaisesti.

- (42) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää useita toimenpiteitä, joilla pyritään parantamaan digitaalisia taitoja koulutuksen kaikilla tasoilla, tarjoamaan oppilaille, opiskelijoille ja opettajille laaja pääsy digitaaliseen koulutukseen ja integroimaan digitaalisia koulutusratkaisuja ammatilliseen koulutukseen ja korkea-asteen koulutukseen. Kyseisten tavoitteiden edistämiseksi elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy opettajien digitaalista koulutusta ja investointeja koulujen, opettajien ja opiskelijoiden tietoteknisiin laitteisiin siten, että keskitytään erityisesti kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin oppilaisiin. Elpymis- ja palautumissuunnitelmalla tuetaan myös digitaalisen oppimissisällön kehittämistä ammatillisessa ja korkea-asteen koulutuksessa.
- (43) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää toimenpiteitä, jotka liittyvät tiettyjen alojen, erityisesti terveydenhuollon, liikenteen ja energian, digitalisointiin. Terveydenhuollon digitalisointi kattaa monenlaisia aloitteita, kuten etädiagnostiikkakeskuksen perustamisen, tekoälyyn perustuvan järjestelmän käyttöönoton hätäpalvelua varten, terveysalan mobiilisovellusten kehittämisen sekä potilaiden etäseurannan järjestelmän ikääntyneitä varten. Rautateiden keskitetyn liikenteenhallintajärjestelmän ja linja-auto- ja rautatieliikenteen keskitetyn kansallisen tieto- ja hinnoittelujärjestelmän käyttöönoton odotetaan parantavan julkisen liikenteen turvallisuutta, laatua ja houkuttelevuutta. Odotuksena on, että kehittämällä älykästä sähköverkkoa voidaan paremmin kytkeä uusiutuvan energian hajautettu lisätuotanto nykyiseen järjestelmään, jotta voidaan mukauttaa verkot tuleviin vaatimuksiin ja parantaa energiantuotannon sääntelyä.

- (44) Julkishallinnon tieto- ja viestintäteknisten ratkaisujen ja palvelujen vahvistamiseen tähtäävien toimenpiteiden odotetaan myös edistävän julkishallinnon nykyaikaistamista ja parantamista. Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää esimerkiksi toimenpiteitä, jotka koskevat verosäännösten noudattamista koskevien menettelyjen digitalisaatiota, sähköisen hankintajärjestelmän kehittämistä edelleen ja syyttäjälaitoksen tiedostojen hallintajärjestelmää.

Pysyvät vaikutukset

- (45) On odotettavissa, että elpymis- ja palautumissuunnitelma tuottaa suuressa määrin (luokitus A) asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan g alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.7 mukaisesti pysyviä vaikutuksia Unkarissa.
- (46) Elpymis- ja palautumissuunnitelman pysyviä vaikutuksia tuetaan useilla eri aloilla toteutettavilla toimenpiteillä. Vihreää siirtymää tukeviin uudistuksiin kuuluu tehokkaampi hallinnollinen ja oikeudellinen kehys, jolla edistetään uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, uusi kiertotalouden poliittinen kehys, vesivarojen parempi seuranta ja tietoisuuden lisääminen kestävästä vesihuollosta. Lisäksi julkisten palvelujen tehokkuuden parantamisen niiden digitalisaation kautta, myös terveydenhuollon alalla, odotetaan edistävän suunnitelman pysyviä vaikutuksia. Muilla toimenpiteillä, joilla on pysyviä vaikutuksia, parannetaan heikoimmassa asemassa olevien ryhmien integroitumista työmarkkinoille sekä vähäosaisten ryhmien ja vähiten kehittyneiden alueiden koulutustuloksia ja osallistumista koulutukseen. Tätä täydennetään investoinneilla digitaalisiin taitoihin.

- (47) Elpymis- ja palautumissuunnitelman odotetaan osaltaan vahvistavan merkittävästi Unkarin institutionaalista palautumiskykyä. Tämä on tarkoitus saavuttaa vahvistamalla korruptiontorjuntajärjestelmää, vahvistamalla oikeuslaitoksen riippumattomuutta ja parantamalla päätöksentekoprosessin laatua ja avoimuutta. Liiketoimintaympäristön odotetaan parantuvan toimenpiteillä, joilla parannetaan verojärjestelmää, sääntelyn ennustettavuutta ja kilpailua julkisissa hankinnoissa. Elpymis- ja palautumissuunnitelman odotetaan myös edistävän Unkarin eläkejärjestelmän kestävyyttä ja moitteetonta talousarviohallintoa menojen uudelleentarkastelun kautta.
- (48) Elpymis- ja palautumissuunnitelman pysyviä vaikutuksia voidaan lisätä myös elpymis- ja palautumissuunnitelman ja muiden, myös koheesio politiikan varoin rahoitettavien tukiohjelmien yhteisvaikutuksella, erityisesti vastaamalla merkittäväällä tavalla syvään juurtuneisiin alueellisiin haasteisiin ja edistämällä tasapainoista kehitystä.

Seuranta ja toteuttaminen

- (49) Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa ehdotetut järjestelyt ovat asianmukaisia (luokitus A) takaamaan asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan h alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.8 mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman, myös suunnitellun aikataulun, välitavoitteiden ja tavoitteiden ja niihin liittyvien indikaattoreiden, tuloksellisen seurannan ja toteuttamisen.
- (50) Elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanosta vastaava alivaltiosihteerin kanslia, jäljempänä 'kansallinen viranomainen', unionin tuen täytäntöönpanosta vastaavassa ministeriössä on vastuussa elpymis- ja palautumissuunnitelman yleisestä koordinoinnista ja välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamisessa tapahtuneen edistymisen seurannasta. Se myös koordinoi välitavoitteita ja tavoitteita koskevaa raportointia, mukaan lukien niihin liittyvät indikaattorit, sekä toimittaa tiedot esimerkiksi lopullisista edunsaajista. Toimivaltainen viranomainen vastaa maksupyyntöjen, johdon vahvistuslausumien ja suoritettuja tarkastuksia koskevan yhteenvedon laatimisesta. Näiden tehtävien suorittamiseksi kansalliselle viranomaiselle on annettu selkeästi määritellyt vastuualueet, ja sillä on asianmukainen rakenne elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanoa varten. Edistymistä välitavoitteiden ja tavoitteiden tyydyttävässä saavuttamisessa seurataan säännöllisesti päivitettyjen tietojen avulla seurantatietojärjestelmässä, joka on käytössä viimeistään ennen ensimmäisen maksupyynnön esittämistä, sekä asianmukaisilla järjestelyillä, joilla varmistetaan seurantatietojärjestelmän tietojen oikea-aikaisuus, luotettavuus ja todenperäisyys. Lisäksi eri toimenpiteitä varten olisi otettava käyttöön erityisiä seurantajärjestelyjä, jotta voidaan havaita varhaisessa vaiheessa täytäntöönpanoon liittyvät riskit ja viivästykset ja reagoida niihin, jotta voidaan varmistaa, että elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteiden täytäntöönpano etenee suunnitellusti.

- (51) Elpymis- ja palautumissuunnitelman välitavoitteet ja tavoitteet ovat asianmukaisia täytäntöönpanon seuranta varten. Välitavoitteet ja tavoitteet kuvastavat asianmukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman yleistä tavoitetasoa, ja ne ovat selkeitä ja realistisia. Ne on suunniteltu hyvin, ja niihin liittyy asiaankuuluvat, hyväksyttävät ja luotettavat indikaattorit, joilla olisi varmistettava asianmukainen seuranta täytäntöönpanon aikana. Välitavoitteet ja tavoitteet koskevat myös jo toteutettuja toimenpiteitä, jotka ovat asetuksen (EU) 2021/241 17 artiklan 2 kohdan nojalla tukikelpoisia. Näiden välitavoitteiden ja tavoitteiden tyydyttävä saavuttaminen aikanaan on tarpeen maksupyynnön perustelemiseksi.
- (52) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tukivälineestä annettavasta rahoitustuesta tiedotetaan ja se tuodaan esille asetuksen (EU) 2021/241 34 artiklan mukaisesti. Teknistä tukea voidaan pyytää Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/240¹ perustetusta teknisen tuen välineestä jäsenvaltioiden auttamiseksi elpymis- ja palautumissuunnitelmiansa täytäntöönpanossa.

Kustannukset

- (53) Elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioitujen kokonaiskustannusten määrän perustelut ovat jossakin määrin (luokitus B) asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan i alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.9 mukaisesti kohtuulliset ja uskottavat ja kustannustehokkuusperiaatteen mukaiset sekä oikeassa suhteessa odotettuihin kansallisiin taloudellisiin ja sosiaalisiin vaikutuksiin.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/240, annettu 10 päivänä helmikuuta 2021, teknisen tuen välineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 1).

(54) Unkari on yleisesti toimittanut erilliset kustannusarviot kaikista elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvistä investoinneista ja uudistuksista ja niiden kustannuksista. Kustannusarvio osoittaa, että suurin osa elpymis- ja palautumissuunnitelman kustannuksista on kohtuullisia ja uskottavia. Kustannusarvioita tukeva näyttö antaa kohtuullisen selvityksen ehdotettujen toimenpiteiden keskeisistä kustannustekijöistä, vaikka toimitetun näytön aste ja perusteellisuus vaihtelevat eri toimenpiteiden osalta. Kustannusarvioiden vertailukohtana esitettiin enimmäkseen aiemmat hankkeet, varsinaiset tarjouskilpailutiedot tai muut vertailukelpoiset kustannustiedot tärkeimmistä kustannustekijöistä. Joissakin tapauksissa tiedot kustannusarvioiden laatimisessa käytetyistä menetelmistä ja oletuksista ovat kuitenkin puutteellisia, minkä vuoksi kustannusarvioista ei voida antaa kaikilta osin myönteistä arviota. Unkari on myös toimittanut yksityiskohtaiset liiteasiakirjat useimmista toimenpiteistä perustelujen ja kustannusarvioiden tueksi. Lisäksi Unkari on toimittanut riittävät tiedot ja takeet sen varmistamiseksi, että elpymis- ja palautumissuunnitelman kustannuksia ei kateta muulla jo myönnetyllä tai suunnitellulla unionin rahoituksella. Elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioitujen kokonaiskustannusten määrä on kustannustehokkuusperiaatteen mukainen ja oikeassa suhteessa odotettuihin kansallisiin taloudellisiin ja sosiaalisiin vaikutuksiin.

Unionin taloudellisten etujen suojaaminen

- (55) Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa ehdotetut järjestelyt ja tähän päätökseen sisältyvät lisätoimenpiteet ovat asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan j alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.10 mukaisesti asianmukaisia (luokitus A) ehkäisemään, havaitsemaan ja korjaamaan kyseisen asetuksen nojalla myönnettyjen varojen käyttöön liittyviä korruptiota, petoksia ja eturistiriitoja, ja on odotettavissa, että järjestelyjen avulla voidaan tuloksellisesti välttää päällekkäisen rahoituksen myöntäminen asetuksen nojalla ja muista unionin ohjelmista. Tämä ei vaikuta sellaisten muiden välineiden ja työkalujen soveltamiseen, joilla edistetään ja valvotaan unionin oikeuden noudattamista, myös korruption, petosten ja eturistiriitojen ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi ja korjaamiseksi sekä unionin varojen suojaamiseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2020/2092¹ mukaisesti.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU, Euratom) 2020/2092, annettu 16 päivänä joulukuuta 2020, yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi (EUVL L 4333 I, 22.12.2020, s. 1).

(56) Asetuksen (EU) 2021/241 20 artiklan 5 kohdan e alakohdan mukaisesti olisi vahvistettava unionin taloudellisten etujen suojaamiseen liittyvät välitavoitteet, jotta voidaan varmistaa kyseisen asetuksen 22 artiklan noudattaminen luomalla asianmukainen valvontajärjestelmä. On odotettavissa, että kyseisten välitavoitteiden tyydyttävä saavuttaminen takaa sisäisen valvonnan järjestelmän riittävyyden asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan j alakohdan mukaisesti. Kun otetaan huomioon, että vankka ja tehokas korruptiontorjuntajärjestelmä, tehostetut järjestelyt petosten, korruption, eturistiriitojen ja muiden lainvastaisuuksien tehokkaaksi ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi ja korjaamiseksi unionin tuen täytäntöönpanon yhteydessä, kilpailukykyinen ja avoin julkisten hankintojen järjestelmä sekä oikeuslaitoksen riippumattomuus ovat edellytyksiä tehokkaan sisäisen valvonnan järjestelmän toiminnalle, uudistuksille olisi asetettava välitavoitteita ja niiden saavuttamisen olisi oltava edellytys tukivälineestä suorittaville maksuille. Koska kyseiset välitavoitteet olisi vahvistettava, jotta voidaan varmistaa unionin taloudellisten etujen suojaaminen ja riittävän valvontajärjestelmän perustaminen ennen kuin komissio hyväksyy maksuja tukivälineen puitteissa, Unkarin olisi saavutettava kaikki välitavoitteet, jotka liittyvät valvontajärjestelmään¹, ennen ensimmäisen maksupyynnön toimittamista, eikä tukivälineestä olisi suoritettava maksuja ennen niiden saavuttamista. Tämä vaatimus on niiden korjaavien toimenpiteiden mukainen, joita Unkari on ehdottanut yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi annetun asetuksen (EU, Euratom) 2020/2092 6 artiklassa tarkoitettun menettelyn yhteydessä, eikä se vaikuta mainittuihin toimenpiteisiin².

¹ Tämä koskee välitavoitteita 160, 166, 169, 171, 174, 175, 195, 197, 198, 200, 201, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227 ja 228.

² Kuten määritetty asiakirjassa COM(2022) 485 final – Liite perusteluihin, komission ehdotus neuvoston täytäntöönpanopäätökseksi toimenpiteistä unionin talousarvion suojaamiseksi oikeusvaltion periaatteiden rikkomiselta Unkarissa.

(57) Erityisesti vankka ja tehokas korruptiontorjuntajärjestelmä on välttämätön, jotta voidaan ehkäistä, havaita ja korjata sääntöjenvastaisuuksia, kuten petoksia, korruptiota tai eturistiriitoja, ja siten varmistaa elpymis- ja palautumissuunnitelman tehokkaat tarkastus- ja valvontajärjestelyt ja unionin taloudellisten etujen suojaaminen. Tässä yhteydessä olisi toteutettava useita toimenpiteitä osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa, jotta varmistetaan 22 artiklan noudattaminen. Näihin kuuluu integriteettiviranomaisen perustaminen; sen tehtävänä on tosiasiallisesti tehostaa petosten, eturistiriitojen ja korruption sekä muiden unionin tuen täytäntöönpanoon liittyvien laittomuuksien ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemistä, havaitsemista ja korjaamista siten, että keskitytään erityisesti julkisiin hankintoihin sekä varallisuusilmoitusten pätevyYTEEN. Olisi myös perustettava korruptiontorjuntaa käsittelevä työryhmä, johon osallistuu merkittävässä määrin valtiosta riippumattomia järjestöjä ja jonka tehtävänä on tarkastella nykyisiä korruption vastaisia toimenpiteitä ja laatia ehdotuksia, joilla pyritään parantamaan korruptoituneiden käytäntöjen ja muiden käytäntöjen, kuten nepotismin, suosinnan tai julkisen ja yksityisen sektorin välisen pyöröovi-ilmiön, havaitsemista, tutkintaa, syytteesenpanoa ja seuraamusten määräämistä. Lisäksi olisi vahvistettava säännöt, joilla laajennetaan varallisuusilmoitusten henkilöllistä ja aineellista soveltamisalaa ja vahvistetaan valvontaa ja avoimuutta sen suhteen, miten yleisen edun mukaiset varojen hallintasäätiöt ja niiden perustamat tai ylläpitämät oikeushenkilöt käyttävät unionin tukea. Sen mahdollisuuden vahvistamisen, että voidaan hakea muutosta syyttäjälaitoksen tai tutkivan viranomaisen tekemiin päätöksiin, jotka koskevat rikosilmoituksen tutkimatta jättämistä tai rikosoikeudellisen menettelyn lopettamista, olisi myös vahvistettava korruptiontorjuntajärjestelmää ja välillisesti tehostettava syyttäjäviranomaisten toimia korruption torjumiseksi. Erityisesti julkisten menojen käyttöä koskevien julkisten tietojen avoimuutta ja saatavuutta olisi myös lisättävä, koska se voi osaltaan vahvistaa korruptiontorjuntajärjestelmää helpottamalla riippumatonta valvontaa. Sen vuoksi olisi asetettava kuusi välitavoitetta sen varmistamiseksi, että kyseiset toimenpiteet pannaan tehokkaasti täytäntöön ennen ensimmäisen maksupyynnön esittämistä.

(58) Sellaisten järjestelyjen vahvistaminen, joilla ehkäistään, havaitaan ja korjataan tehokkaasti petoksia, korruptiota, eturistiriitoja ja muita lainvastaisuuksia pantaessa täytäntöön unionin tukea yleensä, ovat tärkeitä edellytyksiä sen varmistamiseksi, että elpymis- ja palautumissuunnitelman tarkastus- ja valvontajärjestelyt ovat tehokkaita ja että unionin taloudellisia etuja suojataan tehokkaasti koko elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanon ajan. Tässä yhteydessä olisi toteutettava useita toimenpiteitä osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa. Jotta voidaan tehostaa eturistiriitojen ennaltaehkäisyä ja valvontaa unionin tuen täytäntöönpanon yhteydessä, olisi perustettava uusi sisäisen tarkastuksen ja integriteetin osasto, joka varmistaisi eturistiriitoja koskevien ilmoitusten säännöllisen ja tehokkaan valvonnan ja tutkisi ilmoitetut eturistiriitaepäilyt. Tiukennetuilla säännöksillä olisi varmistettava, että vahvistetaan riskinhallintaa sekä petosten, korruption, eturistiriitojen ja päällekkäisen rahoituksen ehkäisemistä, havaitsemista ja korjaamista, otetaan käyttöön eturistiriitoja koskevia ilmoituksia koskevat tehokkaat säännöt, menettelyt ja valvontamekanismit ja että arkaluonteisissa tehtävissä oleva henkilöstö vaihtuu säännöllisesti ja että sen tehokas valvonta varmistetaan. Käytössä olisi myös oltava riittävät suuntaviivat sen varmistamiseksi, että kaikki unionin tuen täytäntöönpanoon ja valvontaan millä tahansa tasolla osallistuvat elimet ovat tietoisia tehtävistään, vastuistaan ja velvollisuuksistaan eturistiriitojen ehkäisemisessä, havaitsemisessa ja korjaamisessa. Lisäksi olisi otettava käyttöön unionin tukeen liittyvä kattava ja tehokas korruption ja petosten torjuntastrategia, ja sitä olisi täydennettävä yksityiskohtaisella toimintasuunnitelmalla. Olisi myös otettava käyttöön asianmukaiset menettelyt sen varmistamiseksi, että käytetään täysimääräisesti ja tehokkaasti Arachne-tiedonlouhinta- ja riskipisteytysvälinettä ja että järjestelmän ilmoittamia riskejä seurataan tehokkaasti. Petosten havaitsemisen tehostamiseksi olisi otettava käyttöön lainsäädännölliset järjestelyt sen varmistamiseksi, että OLAF pystyy tehokkaasti suorittamaan tutkimuksiaan ja paikalla tehtäviä tarkastuksia. Sen vuoksi olisi asetettava kahdeksan välitavoitetta sen varmistamiseksi, että kyseiset toimenpiteet pannaan tehokkaasti täytäntöön ennen ensimmäisen maksupyynnön esittämistä.

(59) Avoimuuden ja kilpailun lisääminen julkisissa hankinnoissa on välttämätöntä, jotta voidaan ehkäistä sääntöjenvastaisuuksia, kuten petoksia, korruptiota tai eturistiriitoja, ja se on siten edellytys sisäisen valvonnan järjestelmän tehokkaalle toiminnalle. Tässä yhteydessä olisi toteutettava useita toimenpiteitä osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa. Näihin olisi sisällyttävä sellaisen seurantavälineen kehittäminen, jolla arvioidaan sellaisten julkisten hankintamenettelyjen osuutta, joihin tarjouksia saadaan vaan yksi, tuloksellisuuden mittauskehys, jonka avulla voidaan arvioida säännöllisesti julkisten hankintojen tehokkuutta ja kustannustehokkuutta sekä syitä rajalliseen kilpailuun aloilla, joihin vähäinen kilpailu vaikuttaa eniten. Käytössä olisi myös oltava tukiohjelma, jolla helpotetaan mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten osallistumista julkisiin hankintamenettelyihin, sekä toimenpiteitä, joilla kehitetään sähköistä julkisten hankintojen järjestelmää, jotta voidaan helpottaa kilpailun riippumatonta valvontaa ja analysointia julkisissa hankinnoissa, edellytyksenä sille, että voidaan panna tehokkaasti täytäntöön sitoumus vähentää sellaisten julkisten hankintojen osuutta, joita varten saadaan vaan yksi tarjous, ja helpottaa julkisten hankintojen järjestelmän julkista valvontaa. Sen vuoksi olisi asetettava viisi välitavoitetta sen varmistamiseksi, että kyseiset toimenpiteet pannaan tehokkaasti täytäntöön ennen ensimmäisen maksupyynnön esittämistä. Kyseisten välitavoitteiden lisäksi elpymis- ja palautumissuunnitelmaan olisi sisällytettävä myös tavoitteita, jotta voidaan seurata ja toteuttaa pyrkimys pienentää sellaisten julkisten hankintojen osuutta, joita varten saadaan vaan yksi tarjous, elpymis- ja palautumissuunnitelman koko täytäntöönpanokauden ajan.

(60) Kun otetaan huomioon, että oikeuslaitoksen tosiasiallinen riippumattomuus on edellytys sisäisen valvontajärjestelmän toiminnalle, olisi asetettava välitavoitteita uudistuksille, joilla vahvistetaan kansallisen tuomarineuvoston roolia ja toimivaltaa suhteessa valtakunnallisen tuomioistuinneuvoston puheenjohtajan toimivaltaan, vahvistetaan korkeimman oikeuden (*Kúria*) riippumattomuutta, poistetaan esteitä Euroopan unionin tuomioistuimelle esitettäviltä ennakkoratkaisupyynnöiltä ja poistetaan viranomaisten mahdollisuus hakea muutosta lainvoimaisiin tuomioistuinratkaisuihin perustuslakituomioistuimessa. Näiden uudistusten odotetaan edistävän unionin taloudellisten etujen suojaamista. Tämä vaatimus ei vaikuta Unkarin velvollisuuteen noudattaa koko ajan unionin oikeuden, erityisesti Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 19 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan ja niitä koskevia Euroopan unionin tuomioistuimen tulkintoja, jotka muodostavat unionin säännösten olennaisen osan. Sen vuoksi olisi asetettava neljä välitavoitetta sen varmistamiseksi, että kyseiset toimenpiteet pannaan tehokkaasti täytäntöön ennen ensimmäisen maksupyynnön esittämistä.

(61) Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa esitetyt valvontajärjestelmä ja -järjestelyt perustuvat luotettaviin prosesseihin ja rakenteisiin, ja siinä yksilöidään selkeästi täytäntöönpanoon, seurantaan, valvontaan ja tarkastukseen osallistuvien eri elinten tehtävät ja vastualueet sekä niiden vuorovaikutus. Niissä erotetaan selkeästi toisistaan valvonta- ja tarkastustehtävät ja -vastuut. Kansallinen viranomainen vastaa elpymis- ja palautumissuunnitelman yleisestä koordinoinnista, välitavoitteiden ja tavoitteiden edistymisen seurannasta, täytäntöönpanoelimiä, tuen edelleen myöntäviä elimiä ja lopullisia tuensaajia koskevasta valvonnasta sekä maksupyyntöjen ja niihin liittyvien johdon lausumien laatimisesta ja toimittamisesta komissiolle seurantajärjestelmästä saatujen todennettujen tietojen perusteella. Elpymis- ja palautumissuunnitelman tarkastusviranomaisen tehtävät on annettu EU:n varojen tilintarkastuksen pääosastolle (EUTAF), jolla olisi oltava tarvittavat valmiudet ja hallinnollinen kokemus asiaankuuluvien tarkastustehtävien suorittamiseksi kansainvälisesti hyväksytyjen tarkastusstandardien mukaisesti. EUTAF vastaa järjestelmätarkastuksista ja toteutettujen välitavoitteiden ja tavoitteiden aineistotarkastuksesta, joiden perusteella tehdään yhteenveto maksupyyntöihin sisältyvistä komissiolle toimitetuista tarkastuksista. Elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanon tehokkaan tarkastuksen varmistamiseksi EUTAF:n odotetaan lisäksi hyväksyvän tehokkaan tarkastusstrategian, joka on kansainvälisesti hyväksytyjen tarkastusstandardien mukainen. Käytettävissä olisi oltava riittävät resurssit sen varmistamiseksi, että turvataan EUTAF:n riippumattomuus ja taataan sen kyky hoitaa tehtävänsä tehokkaasti ja oikea-aikaisesti. Asiaan liittyvät kaksi välitavoitetta olisi saavutettava ennen ensimmäisen maksupyynnön esittämistä.

- (62) Elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanosta ja koordinoinnista vastaavien keskusyksiköiden eli kansallisen viranomaisen hallinnollisten valmiuksien odotetaan olevan riittävät, jotta ne voivat hoitaa suunnitellut roolinsa ja tehtävänsä.
- Täytäntöönpanoelinten, joiden tehtävänä on suorittaa tiettyjä täytäntöönpanotehtäviä kansallisen viranomaisen puolesta, olisi tuettava kansallisen viranomaisen työtä sen jälkeen, kun on tarkistettu, että niillä on tarvittavat resurssit ja asiantuntemus kyseisten tehtävien suorittamiseksi tehokkaasti ja oikea-aikaisesti. Täytäntöönpanoelinten ja kansallisen viranomaisen olisi suoritettava lopullisia tuensajia koskevia säännöllisiä ja järjestelmällisiä tarkastuksia. Kansallisen viranomaisen olisi myös valvottava säännöllisesti täytäntöönpanoelinten työtä. Lisäksi vastaperustetun sisäisen tarkastuksen ja integriteetin osaston olisi suoritettava eturistiriitoja koskevia säännöllisiä tarkastuksia riippumatta muista valvontaelimistä. Välitavoite, joka koskee elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanoon, valvontaan ja tarkastukseen osallistuvien elinten toimivaltuuksia koskevan valtioneuvoston asetuksen voimaantuloa, olisi saavutettava ennen ensimmäisen maksupyynnön esittämistä.

- (63) Käytössä odotetaan olevan asianmukaiset menettelyt sen varmistamiseksi, että elpymis- ja palautumissuunnitelmaa varten kehitettävässä seurantatietojärjestelmässä kerätään, tallennetaan ja asetetaan saataville kaikki loppukäyttäjii, toimeksisaajia, alihankkijoita ja tosiasiallisia omistajia ja edunsaajia koskevat vaaditut tiedot. Tietojen luotettavuuden ja paikkansapitävyyden varmistamiseksi otetaan käyttöön yksityiskohtaiset monitasoiset valvontamekanismit. Välitavoite olisi sen vuoksi asetettava sen varmistamiseksi, että elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanon seurantaan tarvittavat tallennusjärjestelmän toiminnot olisi saatettava täysin toimintakykyisiksi ja toimintavalmiiksi, mukaan lukien ainakin ne toiminnot, joilla varmistetaan tietojen kerääminen ja välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamisen seuranta sekä asetuksen (EU) 2021/241 22 artiklan 2 kohdan d alakohdassa vaadittujen tietojen kerääminen ja säilyttäminen sekä tietoihin pääsyn varmistaminen. Tämä välitavoite olisi saavutettava ennen ensimmäisen maksupyynnön esittämistä.

Elpymis- ja palautumissuunnitelman johdonmukaisuus

- (64) Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy suuressa määrin (luokitus A) asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan k alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.11 mukaisesti toimenpiteitä, joilla toteutetaan uudistuksia ja julkisia investointihankkeita johdonmukaisina toimina.

(65) Elpymis- ja palautumissuunnitelma muodostaa tasapainoisen yhdistelmän uudistuksia ja investointeja, jotka ovat johdonmukaisia ja toisiaan vahvistavia. Tarkoituksena on varmistaa johdonmukaisuus komponenttien sisällä asiaankuuluviin uudistuksiin liittyvien investointien avulla sekä elpymis- ja palautumissuunnitelman eri komponenttien välillä. Useissa komponenteissa toteutettavilla toimenpiteillä pyritään parantamaan koulutustuloksia. Toimet on suunnattu oppilaille, opettajille ja kouluille, ja niissä keskitytään heikommassa asemassa oleviin opiskelijoihin ja digitaaliseen koulutukseen. Vihreän siirtymän osalta elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää toimenpiteitä, joilla tarjotaan investointitukea sekä asuinrakennuksiin että julkisiin rakennuksiin (erityisesti koulutus- ja terveydenhuoltolaitoksiin) tehtäviin energiatehokkuusinvestointeihin. Digitalisaatiota edistetään järjestelmällisesti koko elpymis- ja palautumissuunnitelmassa yhdistämällä digitalisaatioaloitteita ja investointeja tieto- ja viestintätekniisiin laitteisiin ja osaamisen kehittämiseen esimerkiksi koulutuksen, terveydenhuollon, energian, liikenteen ja julkishallinnon aloilla. Monien elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvien investointien toteuttaminen edellyttää tehokkaita julkisia hankintamenettelyjä, ja elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää tehokkaita toimenpiteitä, joilla parannetaan kilpailua, tehokkuutta ja avoimuutta julkisten hankintojen järjestelmässä. Joillakin uudistuksilla odotetaan olevan monialaista vaikutusta lainsäädännön laatuun ja tehokkuuteen kaikilla aloilla, kuten toimenpiteisiin, joilla pyritään parantamaan päätöksenteon laatua ja avoimuutta. Komponentteihin sisältyvät ehdotetut toimenpiteet eivät ole ristiriidassa muiden toimenpiteiden kanssa, eivätkä ne heikennä toistensa vaikuttavuutta. Epäjohdonmukaisuuksia tai ristiriitaisuuksia ei ole havaittu myöskään eri komponenttien välillä.

- (66) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää joukon toimenpiteitä, joilla vastataan sukupuolten tasa-arvoon ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin liittyviin haasteisiin. Päivähoitopalvelujen saatavuuden paranemisen odotetaan lisäävän tasavertaista osallistumista työmarkkinoille ja edistävän vanhempien työ- ja yksityiselämän tasapainoa. Erityisopetusta tarvitsevien lasten ja oppilaiden tukemisen odotetaan vahvistavan osallistavaa koulutusta. Kannettavien tietokoneiden toimittaminen oppilaille ja opettajille tarvehankintastrategian laatimisen jälkeen ja koulujen varustaminen nykyaikaisilla näyttövälineillä ja muilla tietoteknisillä laitteilla, samalla kun etusijalle asetetaan koulut, joissa on paljon heikommassa asemassa olevia opiskelijoita, parantaa yhtäläisiä mahdollisuuksia koulutukseen ja auttaa vähentämään sosiaalista eriarvoisuutta. Kun pienten, heikosti suoriutuvien koulujen ylemmän perusasteen luokkia integroidaan naapuriyhdyskunnissa sijaitseviin suurempiin kouluihin, tämän odotetaan parantavan heikosti suoriutuvien ja muita heikommassa asemassa olevien lasten pääsyä laadukkaaseen koulutukseen. Toimenpiteiden, joilla kannustetaan alemman ja ylemmän perusasteen kouluja lisäämään heikommassa asemassa olevien opiskelijoiden osuutta, odotetaan vähentävän erottelua julkisissa oppilaitoksissa. Liikennealan investointien, kuten matalalattialinja-autojen ja kunnostettujen rautatieasemien, odotetaan parantavan esteettömyyttä vammaisten henkilöiden kannalta. Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää myös integroituja toimia sosiaalisen osallisuuden edistämiseksi siten, että keskitytään epäsuotuisammassa asemassa olevien asuinyhdyskuntien asukkaisiin, kuten romaneihin. Vanhustenhoidon digitalisaatio-toimenpiteiden odotetaan edistävän vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan eurooppalaisen strategian 2021–2030 täytäntöönpanoa.

Turvallisuutta koskeva itsearviointi

- (67) Unkari ei ole toimittanut turvallisuutta koskevaa itsearviointia asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 4 kohdan g alakohdan mukaisesti, koska se ei ole katsonut sitä tarpeelliseksi.

Kuulemismenettely

- (68) Elpymis- ja palautumissuunnitelman luonnos julkaistiin kommentoitavaksi maaliskuuhun 2021. Sen lisäksi, että Unkari on asettanut tiedot suuren yleisön saataville, se otti suoraan yhteyttä 461 organisaatioon, kuten kuntiin, valtioista riippumattomiin järjestöihin, korkea-asteen oppilaitoksiin, ammattiliittoihin ja tiedejärjestöihin, ja kannusti niitä esittämään näkemyksiä ja ehdotuksia. Näistä 88 esitti kannanottoja, ja erilaisia ehdotuksia oli yli 1 260. Elpymis- ja palautumissuunnitelman luonnokseen tehtiin muutoksia joidenkin huomautusten perusteella, esimerkiksi kotitalouksien kestäviä lämmitysjärjestelmiä tukevan toimenpiteen soveltamisala määritettiin paremmin. Jotkin sidosryhmät kuitenkin arvostelivat prosessia ja katsoivat, että elpymis- ja palautumissuunnitelman yksityiskohtaista sisältöä ei julkistettu riittävän varhaisessa vaiheessa, jotta ne olisivat voineet esittää merkityksellisiä huomautuksia, ja että niiden huomautuksia ei voitu ottaa huomioon. Virallisen kuulemisen lisäksi alueellisella ja kansallisella tasolla järjestettiin useita sidosryhmäkonferensseja, joissa keskityttiin eri aihepiireihin vuoden 2021 aikana. Unkari julkaisi uuden version elokuussa 2021, mutta se ei ole julkaissut sen jälkeen yhtään muutettua versiota eikä järjestänyt lisäkuulemisia elpymis- ja palautumissuunnitelmaan vuonna 2022 tehdyistä muutoksista.

(69) Asiaankuuluvien toimijoiden sitoutumisen varmistamiseksi on olennaisen tärkeää, että kaikki paikallisviranomaiset ja asianomaiset sidosryhmät, työmarkkinaosapuolet mukaan lukien, osallistuvat elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvien investointien ja uudistusten täytäntöönpanoon niiden toteutuksen alusta loppuun. Tätä varten elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää toimenpiteen, jolla kehitetään strategia sen varmistamiseksi, että sidosryhmät tosiasiallisesti osallistuvat elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanoon, mukaan lukien sellaisen seurantakomitean perustaminen, johon riippumattomat kansalaisyhteiskunnan organisaatiot osallistuvat vahvasti ja joka seuraa tiiviisti elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanoa ja antaa suosituksia kansalliselle viranomaiselle. Lisäksi useisiin toimenpiteisiin sisältyy erityisiä sitoumuksia, joilla nimenomaisesti varmistetaan työmarkkinaosapuolten ja sidosryhmien järjestelmällinen osallistuminen täytäntöönpanoprosessiin.

Myönteinen arvio

(70) Koska komissio antaa Unkarin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta myönteisen arvion ja toteaa, että elpymis- ja palautumissuunnitelma täyttää tyydyttävästi asetuksessa (EU) 2021/241 vahvistetut arviointikriteerit, tässä päätöksessä olisi kyseisen asetuksen 20 artiklan 2 kohdan ja liitteen V mukaisesti vahvistettava elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanemiseksi tarvittavat uudistukset ja investointihankkeet, asiaankuuluvat välitavoitteet, tavoitteet ja indikaattorit sekä määrä, jonka unioni asettaa saataville elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanoa varten rahoitustukena, jota ei makseta takaisin.

Rahoitusosuus

- (71) Unkarin elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioidut kokonaiskustannukset ovat 2 299 592 927 602 Unkarin forinttia eli 5 824 260 891 euroa EKP:n EUR/HUF-viitekurssin perusteella 1 päivän huhtikuuta ja 30 päivän syyskuuta 2022 välisenä aikana. Koska elpymis- ja palautumissuunnitelma täyttää tyydyttävästi asetuksessa (EU) 2021/241 vahvistetut arviointikriteerit ja koska elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioidut kokonaiskustannukset ovat suuremmat kuin Unkarin käytettävissä oleva enimmäisrahoitusosuus, Unkarin elpymis- ja palautumissuunnitelmaa varten myönnettävän rahoitusosuuden olisi oltava yhtä suuri kuin Unkarin käytettävissä olevan rahoitusosuuden kokonaismäärä.
- (72) Laskelmaa Unkarin enimmäisrahoitusosuudesta päivitettiin 30 päivänä kesäkuuta 2022 asetuksen (EU) 2021/241 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Sen vuoksi kyseisen asetuksen 23 artiklan 1 kohdan mukaisesti Unkarin saataville olisi asetettava tietty määrä, joka ei ylitä kyseisen asetuksen 11 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua enimmäisrahoitusosuutta, jotta oikeudellinen sitoumus voidaan tehdä 31 päivään joulukuuta 2022 mennessä, ja määrä, joka ei ylitä kyseisen asetuksen 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti laskettua päivitettyä enimmäisrahoitusosuutta, olisi asetettava saataville, jotta oikeudellinen sitoumus voidaan tehdä 1 päivästä tammikuuta 2023 ja 31 päivään joulukuuta 2023.

- (73) Annettava tuki rahoitetaan neuvoston päätöksen (EU, Euratom) 2020/2053¹ 5 artiklaan perustuvalla komission unionin puolesta toteuttamalla lainanotolla. Tuki olisi maksettava erissä heti, kun Unkari on tyydyttävästi saavuttanut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanoon liittyvät yksilöidyt asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet.
- (74) Tämä päätös ei saisi vaikuttaa sellaisten menettelyjen tuloksiin, jotka liittyvät unionin varojen myöntämiseen jonkin muun unionin ohjelman kuin tukivälineen nojalla, eikä sisämarkkinoiden toiminnan vääristymistä koskeviin menettelyihin, joita voidaan toteuttaa erityisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan nojalla. Päätöksellä ei poisteta jäsenvaltioille perussopimuksen 108 artiklan nojalla kuuluvaa velvoitetta ilmoittaa komissiolle mahdollisista valtiontuista,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

¹ EUVL L 424, 15.12.2020, s. 1.

1 artikla

Elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksyminen

Hyväksytään asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdassa säädettyjen kriteerien perusteella arvio Unkarin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta. Tämän päätöksen liitteessä esitetään elpymis- ja palautumissuunnitelmaan kuuluvat uudistukset ja investointihankkeet, elpymis- ja palautumissuunnitelman seuranta ja täytäntöönpanoa koskevat järjestelyt ja aikataulu, mukaan lukien asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet, asiaankuuluvat indikaattorit, jotka liittyvät suunniteltujen välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamiseen, sekä järjestelyt, joiden mukaisesti komissio saa rajoittamattomasti käyttöönsä merkitykselliset taustatiedot.

2 artikla

Rahoitusosuus

1. Unioni asettaa Unkarin saataville 5 811 147 717 euron¹ suuruisen rahoitusosuuden tukena, jota ei makseta takaisin. Tästä määrästä 4 639 429 967 euroa asetetaan saataville niin, että oikeudelliset sitoumukset voidaan tehdä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2022. Tästä määrästä 1 171 717 750 euroa asetetaan saataville niin, että oikeudelliset sitoumukset voidaan tehdä 1 päivästä tammikuuta 2023 31 päivään joulukuuta 2023.

¹ Tämä määrä vastaa määrärahoja, joista on vähennetty Unkarin suhteellinen osuus asetuksen (EU) 2021/241 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista menoista, kyseisen asetuksen 11 artiklassa vahvistetun menetelmän mukaisesti laskettuna.

2. Komissio asettaa unionin rahoitusosuuden Unkarin saataville erissä tämän päätöksen liitteen mukaisesti. Komissio voi maksaa erät yhdessä tai useammassa osakerässä. Osakerien suuruus riippuu rahoituksen saatavuudesta.
3. Asetuksen (EU) 2021/241 23 artiklan 1 kohdassa säädetyn sopimuksen mukaisten erien saataville vapauttamisen ehtona on, että rahoitusta on käytettävissä ja että komissio on tehnyt kyseisen asetuksen 24 artiklan mukaisesti päätöksen siitä, että Unkari on tyydyttävästi saavuttanut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanoon liittyvät yksilöidyt asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Edellyttäen, että 1 kohdassa tarkoitettut oikeudelliset sitoumukset tulevat voimaan, tuen maksamisen edellytyksenä on, että Unkari saavuttaa välitavoitteet ja tavoitteet viimeistään 31 päivänä elokuuta 2026.

3 artikla

Osoitus

Tämä päätös on osoitettu Unkarille.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja